ערוץ מאיר
יהדות באהבה בכל בית
Machon Meir
ע"ש
אליעזר מאיר ליפשיץ הי"ד

1. ספר בראשית פרק ג׳

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל
יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ
מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן׃ וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־
הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא
כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא׃ וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה
הֲמִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ׃ וַיֹּאמֶר
הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ
וָאֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר
הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל׃

סוף ג׳ - קין

כב וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב
וָרָע וְעַתָּה ׀ פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי
כג לְעֹלָם׃ וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה
כד אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם׃ וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן
אֶת־הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ
ד א עֵץ הַחַיִּים׃ וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר
ב וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה׃ וַתֹּסֶף לָלֶדֶת
אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה׃
ג ד וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה׃ וְהֶבֶל
הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־
ה הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ׃ וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר
ו לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קָיִן לָמָּה חָרָה לָךְ
ז וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃ הֲלוֹא אִם־תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב
לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ׃
ח וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן
ט אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל
י אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר מֶה
יא עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה׃ וְעַתָּה אָרוּר
אָתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי
יב אָחִיךָ מִיָּדֶךָ׃ כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף תֵּת־כֹּחָהּ לָךְ
יג נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֺנִי מִנְּשֹׂא׃

נח ח - ט

כ וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה
וַיִּקַּח מִכֹּל ׀ הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהֹר וַיַּעַל עֹלֹת
כא בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיָּרַח יְהוָה אֶת־רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא
אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם
רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי׃
כב עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה
ט א לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם
ב פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃ וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־
חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמָיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה
ג וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם
ד יִהְיֶה לְאָכְלָה כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כֹּל׃ אַךְ־בָּשָׂר
ה בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְאַךְ אֶת־דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ
מִיַּד כָּל־חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ
ו אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם
ז אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם׃ וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ
ח וּרְבוּ־בָהּ׃

4. רש"י בראשית ג׳

(יב) אשר נתתה עמדי. (ע"ז ה') כאן כפר בטובה. (יג) השיאני. הטעני כמו (ישעיה לו) אל ישיא לכם חזקיהו: (יד) כי עשית זאת. מכאן שאין מהפכים בזכותו של מסית שאלו שאלו למה עשית זאת. היה לו להשיב דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין (סנהדרין כ"ט):

5. [illegible]

והנה בחכמת מה שהיה דוד המע"ה דברים אלו מן הכתובים, אין בזה חכמה נפלאה שראויה להתעלם מעין הגדולה של אדונינו שמואל הנ"ה וכל חכמי הדור ההוא, לכן י"ל כיון דבחכמת כהעלם דבר זה מהם והשיגו דוד המע"ה לבדו נעשה מזה הכרח גדול לומר שהמלוכה הנלמדת עם בנין בהמ"ק היא הלויה לדוד המע"ה, כי כמו שבהמ"ק רק הוא השיג מקומו מן הכתובים, כן המלוכה הוא לבדו ישיג אותה, והלויה אליו מאחר דשיתם מלך ובנין בהמ"ה תלוים זה בזה, ונלמו בהם ביחד:

הנה, הקב"ה בחר את ישראל, — לא מפני שהם נכנעים בנקל, — אלא מפני שהוא עם קשה עורף; שכן, גלוי וידוע היה לפניו, שעתידים הם להתגבר על קשיות העורף ולבחור בדרך הטוב; ואז יגלו אותה קשיות עורף ועצמאות — בלכתם בדרך הטוב. וכך נטע הקב"ה בלב כל אדם את השאיפה לעצמאות — כדי לחשל את אפיו בדרך הטוב. עצמאות זו מתגלה תחילה כ„נעורים": הצעיר משלת רסן, „מנער" ופורק את העול. אך משהוא מגיע לכלל הכרה, שתכלית המצוה היא חירות, ולא הגבלה, הרי הוא מתמלא התלהבות נעורים, ונודר להתמסר לכל אידיאל נעלה.

8 *

.. צריך לאסוף את כל מה שכתוב בתורה – גם בבבלי, גם בירושלמי, גם במדרשים, גם בזוהר, ומתוך כל זה להכריע כיצד לנהוג. זהו תחום שקשור רבות גם לחלק האמונה שבתורה. כך הוא בכל דור, ובמיוחד בדור האחרון, שהסיבוכים והבעיות שבו הם כל כך רבים. זהו דור שרשעים וצדיקים משמשים בו בערבוביה, וגלות וגאולה משיקים זה לזה, ויש צורך להכריע בין אחדות לפירוד, ולפתור הסבוכה גדולה של בעיות בכל יום ויום, ובכל מקום ומקום. ובזה היה הרב זצ"ל מיוחד במינו. גם כאן בניגוד לשאר התחומים, שבהם היו לרב עמיתים שהיו שולטים במכמני התורה – בתחום זה היה הרב זצ"ל יחיד במינו. הרב זצ"ל ראה מה שאחרים לא ראו. הוא ראה כיצד מתפתחת תחיית הקודש בארץ ישראל החוזרת לבניה, בנוסף לתחיית החול, וזו היתה עיקר עבודתו. בזה הוא היה יחיד במינו, וכדי למצוא פתרונות לבעיות אלו הוא השתמש בכל ערכי התורה. את הפתרונות לשאלות סבוכות אלו, הוא הביא, לא מתוך סברות בעלמא, אלא מתוך התורה.

3. קידושין ל׳

יהיר

*ושמתם סם תם נמשלה תורה כסם חיים. משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתירא ואם אתה מעבירה הרי היא מעלה *נומי כך הקב"ה אמר להם לישראל בני *בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר °הלא אם תטיב שאת ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנא' לפתח חטאת רובץ ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך שנאמר ואליך תשוקתו ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר ואתה תמשל בו *ת"ר קשה יצר הרע שאפילו יוצרו קראו רע שנאמר °כי יצר לב האדם רע מנעוריו *אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום שנאמר °רק רע כל היום *אמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר °צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר אלהים לא יעזבנו בידו תנא דבי ר' ישמעאל בני אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר °הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע אם אבן הוא נימוח שנאמר °הוי כל צמא לכו למים ואומר °אבנים שחקו מים:

6. אורות התורה

„וּזְהַב הָאָרֶץ הַהִיא טוֹב, אֵין תּוֹרָה כְּתוֹרַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל" (מדרש רבה) בְּכָל דּוֹר הָיִינוּ צְרִיכִים לְסַבֵּב הַרְבֵּה תּוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְיוֹתֵר אָנוּ צְרִיכִים לָזֶה בְּדוֹרֵנוּ, דּוֹר הַנְּבִילָה־וְהַתְּחִיָּה, בִּזְמַן שֶׁל הָאֲפֵלָה־וְהָאוֹרָה, הַיֵּאוּשׁ־וְהַגְּבוּרָה. בִּשְׁבִילוֹ אָנוּ צְרִיכִים סַם חַיִּים - בְּנַקְאֵי טְהוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָנוּ צְרִיכִים לְהַקְרָאוֹת לוֹ אֶת הָאֱמֶת וְהַבְּהִירוּת שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹצָרֵנוּ הָאֱלֹהִי, בְּמִצְוֹתֶיהָ וְהֶגְיוֹנוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרַת אֱמֶת. וְאֶת הַיָּפֶה וְהַנִּשְׂגָּב, הַנֹּעַם וְהַהוֹד שֶׁיֵּשׁ בְּמִצְוֹתֶיהָ הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וּבְתֵאוּר הֲלִיכוֹת הַחַיִּים כֻּלָּם שֶׁעַל פִּיהָ וּבְהוֹרָאָהּ. כַּמָּה הִיא תּוֹרַת אֱמֶת וְתוֹרַת חַיִּים גַּם יַחַד, - לָזֶה צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לִטְעֹם וּלְהַטְעִים טַעֲמָהּ שֶׁל תּוֹרָה מְעֻקֶּקֶת וִיסוֹדָהּ. וְזֶה לֹא אֶפְשָׁר לָחוּשׁ, לְהַשִּׂיג וּלְהַרְגִּישׁ, כִּי־אִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

7 **

. אבל אלו אדרבה אם כי נדחו למקום זר ומרוחק ומנותק, מ"מ בד' לא בגדו ושם שמים שגור בפיהם, וגם מסרו עצמם בסכ"נ לשמירת המצוות שהיו בידם, ולא שייך כלל לדבר זה.

*** [illegible]

זה שהתכנסנו במקום הזה מפני ששם המקום הועלה תחילה, מחייב גם את החשבון נפש של המקום הזה, כתוב בשיר השירים (ח' ט'): "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז".

והפירוש הוא: כשיש יציבות כחומה, אז אפשר על היציבות הזאת לבנות דרך, לבנות מאבק כטירה, אבל אם אין יציבות ואנו כדלת הסובבת על ציריה לכאן ולכאן, הרי שאינה ראויה אלא ללוח ארז. "אני חומה ושדי כמגדלות" - דרשו חז"ל (פסחים פ"ז ע"א) אלו תלמידי חכמים, תלמיד חכם חייב להיות כחומה ביציבות ודרך ישרה ללא פניות לכאן ולכאן.

כוחנו בפה, בתפילה ובתורה, והם יתנו לנו את היכולת גם לעשות, לחזק את ארץ ישראל ויושביה. ונזכה לתורה שלימה, לעם ישראל בשלימות ושלימות ארץ ישראל כולה אמן.

2. ספר ישעיהו פרק מ"ב

ה כֹּה־אָמַר הָאֵל ׀ יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ
ו לַהֹלְכִים בָּהּ׃ אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחְזֵק בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ
ז וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם׃ לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא
ח מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ׃ אֲנִי יְהוָה הוּא
ט שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא־אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים׃ הָרִאשֹׁנוֹת
הִנֵּה־בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ
י אֶתְכֶם׃ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ
מִקְצֵה הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם׃

פרק מ"ג

א וְעַתָּה כֹּה־אָמַר יְהוָה בֹּרַאֲךָ
יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל אַל־תִּירָא כִּי גְאַלְתִּיךָ קָרָאתִי בְשִׁמְךָ
ב לִי־אָתָּה׃ כִּי־תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ־אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ
ג כִּי־תֵלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר־בָּךְ׃ כִּי אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ
ד וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ׃ מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ בְעֵינַי נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ
ה וְאֶתֵּן אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ׃ אַל־תִּירָא כִּי אִתְּךָ־
ו אָנִי מִמִּזְרָח אָבִיא זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ׃ אֹמַר לַצָּפוֹן תֵּנִי
וּלְתֵימָן אַל־תִּכְלָאִי הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ׃
ז כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף־עֲשִׂיתִיו׃
ח ט הוֹצִיא עַם־עִוֵּר וְעֵינַיִם יֵשׁ וְחֵרְשִׁים וְאָזְנַיִם לָמוֹ׃ כָּל־הַגּוֹיִם
נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ לְאֻמִּים מִי בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְרִאשֹׁנוֹת
י יַשְׁמִיעֻנוּ יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ וְיֹאמְרוּ אֱמֶת׃ אַתֶּם
עֵדַי נְאֻם־יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי לְמַעַן תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ
לִי וְתָבִינוּ כִּי־אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא־נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא
יא יִהְיֶה׃ אָנֹכִי אָנֹכִי יְהוָה וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ׃
יב אָנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי
יג נְאֻם־יְהוָה וַאֲנִי־אֵל׃ גַּם־מִיּוֹם אֲנִי הוּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעַל
יד וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה גֹּאַלְכֶם קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כֻּלָּם
טו וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם׃ אֲנִי יְהוָה קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל
טז מַלְכְּכֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ וּבְמַיִם
יז עַזִּים נְתִיבָה׃ הַמּוֹצִיא רֶכֶב־וָסוּס חַיִל וְעִזּוּז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ בַּל
יח יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה כָבוּ׃ אַל־תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת
יט אַל־תִּתְבֹּנָנוּ׃ הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִצְמָח הֲלוֹא תֵדָעוּהָ
כ אַף אָשִׂים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישִׁמוֹן נְהָרוֹת׃ תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה
תַּנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה כִּי־נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת בִּישִׁימֹן
כא כב לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בְחִירִי׃ עַם־זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ׃ וְלֹא
כג אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב כִּי־יָגַעְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל׃

*****

. כתוב: "ונקיתי דמם לא נקיתי וד' שוכן בציון" מה הקשר בין שני חלקי הפסוק?

הפירוש הוא, כך מבאר הרד"ק, מהו "ונקיתי", מהי הנקמה מהשמים? התשובה היא "וד' שוכן בציון". על כל דם השפוך, ההנהגה בשמים היא להגביר את "וד' שוכן בציון". השוכן בציון הוא הגמול, הוא התשלום, הוא הפירעון. "ונקיתי דמם לא נקיתי", אז מה אני עושה, "וד' שוכן בציון", מגדיל יותר את השוכן בציון. . . ** . כתוב במדרש שני פירושים, וזה לא סתירה בין שניהם. שכון בארץ - עשה שכונה בארץ, לבנות שכונות כפרים וישובים, ושכון בארץ - להגביר את השכינה בארץ. עבודה גשמית של בניינים, ועבודה רוחנית של הגברת השכינה בא"י

****

כבוד הרב המופלג והנעלה מחשובי האברכים בישיבה הק' "מרכז הרב", הרב יצחק דדון שליט"א, ערך חיבור נכבד ובו כינס מדעותיהם של כמה וכמה מחכמי ישראל שראו בעין טובה את מהלך חידוש והרחבת ישוב א"י בתקופות האחרונות ואת הקמת המדינה, שהוא חלק מתהליך ישועת ישראל.

בחיבור הנכבד שערך מכונסים ציטוטים מדבריהם עם תולדותיהם ופעולותיהם בקרב קהלות ישראל. והקורא ימצא במקום אחד את עמדתם של גדולים וטובים מחכמי ישראל באר"י ובחו"ל לפלגותיהם, שראו ברכה במהלכי הרחבת ישוב א"י על ידי העליות השונות, למרות צללים שהתלוו לכך.